

studia NAD RODZINĄ

(33) 2013/ Rok XVII

półrocznik 2

Wydawnictwo
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Warszawa 2013

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Wydział Studiów Nad Rodziną

Rada Naukowa:

abp prof. dr hab. Edward Ozorowski; bp dr Stanisław Stefanek; dr med. Monika Wójcik;
prof. Th Dr Ladislav Csontos SI, PhD – Universitas Tyrnaviensis, Słowacja; prof. dr hab.
Detlev Dormeyer – Technische Universität, Dortmund, Niemcy; ks. prof. Dr Richard Hartmann
– Theologische Fakultät, Fulda, Niemcy; br. prof. Herman Lombaerts FSC – Catholic
University in Leuven, Belgia; ks. prof. dr hab. Ireneusz Mroczkowski; ks. prof. Dr Christoph
Gregor Müller – Theologische Fakultät, Fulda, Niemcy; ks. prof. dr hab. Adam Skreczko;
prof. dr hab. Anna Tylki-Szymańska; ks. prof. UKSW dr hab. Andrzej Najda; prof. UKSW
dr hab. Elżbieta Osewska; ks. prof. UKSW dr hab. Mieczysław Ozorowski; prof. Horst Seidl –
Universität Wien, Austria; ks. prof. Michel Schooyans – Catholic University in Leuven, Belgia;
ks. prof. UKSW dr hab. Stanisław Strękowski; prof. UKSW dr hab. Maria Załuska; ks. dr hab.
Stanisław Biały; dr Bożena Bassa; dr Agnieszka Regulska; ks. dr Józef Młyński; ks. dr Dariusz
Wojtecki; ks. dr Krzysztof Wolski

Zespół redakcyjny:

ks. prof. UKSW dr hab. Andrzej Jacek Najda (redaktor naczelny)
dr Agnieszka Regulska (z-ca redaktora naczelnego)
mgr Danuta Bazyluk (sekretarz)

Redaktor językowy: mgr Mirosława Majdan

Adres redakcji:

05-092 Łomianki, ul. K.K. Baczyńskiego 9,
tel.: +48 (22) 751 38 99, e-mail: snr@uksw.edu.pl
<http://www.snr.wsr.uksw.edu.pl/>

Skład, druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek
tel. 54 232 37 23, e-mail: sekretariat@expol.home.pl

SPIS TREŚCI

I. ARTYKUŁY

- ks. Przemysław Artemiuk – „Ludzie Boga”, czyli o sensie i naglącej potrzebie świadectwa wiary 7
- Urszula Bartnikowska, Katarzyna Ćwirynkało, Anna Chyła – Niepełnosprawność a macierzyństwo – możliwości i bariery. Studium fenomenograficzne samotnych matek z niepełnosprawnością intelektualną 29
- Bożena Bassa – Prokreacyjna funkcja rodziny w kontekście definicji zdrowia 53
- Urszula Bejma – Prozdrowotne style życia współczesnego społeczeństwa polskiego 65
- ks. Stanisław Biały – Church and problems of contemporary bioethics. Current challenges in the light of the bioethical document of the Conference of Poland’s Episcopacy. (Kościół a problemy współczesnej bioetyki. Aktualne wyzwania w świetle dokumentu bioetycznego Konferencji Episkopatu Polski) 81
- ks. Mirosław Brzeziński – Dzielić się wiarą w rodzinie, by wzrastać 95
- Małgorzata Frąckiewicz – Stopnie pokrewieństwa i powinowactwa rodzinnego w języku młodzieży (część III). Nazwy członków dalszej rodziny w linii bocznej 113
- ks. Richard Hartmann – Familie – Schaffen wir nur Gemeinsam – Iniviatie des Deutschan Caritasverbandes. (Rodzinę tworzymy tylko wspólnie – inicjatywa niemieckiej Caritas) 127
- ks. Przemysław Kwiatkowski – “Nel cuore della Chiesa, io sarò l’amore”. Chiesa domestica ed evangelizzazione nel magistero di Benedetto XVI. („W sercu Kościoła będę miłością”. Kościół domowy i ewangelizacja w nauczaniu Benedykta XVI) 141
- ks. Józef Młyński – Praca socjalna – procedury działań instytucjonalnych 159
- ks. Andrzej Jacek Najda – Płacz jako forma emocjonalnego wyrazu w Piśmie Świętym 181
- Elżbieta Osewska – Komunikacja wiary w rodzinie wobec wyzwań internetu .. 197
- Beata Pawlik – The myth of consumerist society? (Mity społeczeństwa konsumpcyjnego?) 215
- Agnieszka Regulska – Praca socjalna jako element wsparcia rodziny dotkniętej przewlekłą chorobą lub niepełnosprawnością 235

Agnieszka Rumianowska – Konflikty w rodzinie w narracjach młodego pokolenia	247
ks. Adam Skreczko – Parafia jako środowisko wychowawczego wsparcia rodziny	277
ks. Jarosław Sokołowski – Posiadanie przez narzeczonych wiedzy niezbędnej do ważności zawarcia małżeństwa	291
ks. Józef Stala – Wartościowa wiedza, umiejętności i postawy. Refleksje o rozwoju i celach szkolnictwa wyższego	313
Agnieszka Studenna, Elżbieta Napora – Styl wychowania matki a psychospołeczne funkcjonowanie adolescentów z rodzin o różnej strukturze	325
Yuliya Tarnavska – Rodzeństwo dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w ujęciu psychologicznym i społeczno-kulturowym – przegląd badań ..	345
Markus Tomberg – Familie: Lernort der Freiheit, Lernort der Kirche. (Rodzina: miejsce uczenia się wolności, miejsce uczenia się Kościoła)	367
ks. Dariusz Tułowicki – Aktywność seniorów jako sposób na przełamywanie wykluczenia społecznego w opisach prasy regionalnej	379

II. RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna, red. R. Kamiński, G. Pyżlak i J. Goleń, Lublin 2013, 824 s. – ks. Adam Skreczko	409
Wiesław Przygoda, Apostolski wymiar wolontariatu charytatywnego w Polsce, Wydawnictwo TN KUL, Lublin 2012, 451 s. – ks. Adam Skreczko	413
Wiesława Okła, Poradnictwo terapeutyczne, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, 214 s. – Agnieszka Regulska	416
Władysław Majkowski, Rodzina polska w kontekście nowych uwarunkowań, Wyd. DEHON, Kraków 2010, 319 s. – Urszula Bejma	419
Joanna Nawrocka, Społeczne doświadczenie starości – stereotypy, postawy, wybory, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2013, 136 s. – ks. Józef Młyński	425
Zagadnienia małżeństwa i rodzin w perspektywie feministyczno-genderowej, red. K. Slany, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013, 253 s. – ks. Józef Młyński	428
Sprawozdanie z Sympozjum homiletycznego: „Jak przepowiadać dziś? Głoszenie Słowa Bożego w służbie chrześcijańskiej wiary”. Wydział Teologii UWM w Olsztynie 24-25 października 2012 r. – ks. Wojciech Turowski	433
Wykaz skrótów	437
Informacje dla Autorów	439
Wykaz recenzentów 2013	441

CONTENTS – ENGLISH SUMMARIES

I. ARTICLES

Fr Przemysław Artemiuk – “People of God” i.e. the sense of and urgent need for the testimony of faith	7
Urszula Bartnikowska, Katarzyna Ćwirynkało, Anna Chyła – Disability and maternity – possibilities and difficulties. A phenomenographic study of lonely mothers with intellectual disability	29
Bożena Bassa – The procreation function of the family in the context of the definition of health	53
Urszula Bejma – Pro-health lifestyles in the consciousness of the contemporary Polish society	65
Fr Stanisław Biały – Church and problems of contemporary bioethics. Current challenges in the light of the bioethical document of the Conference of Poland’s Episcopacy	81
Fr Mirosław Brzeziński – Sharing faith in a family in order to grow	95
Małgorzata Frąckiewicz – Degrees of kinship and affinity in the language of young people (part III). Names of collateral relatives	113
Fr Richard Hartmann – We can only create the family together: The initiative of German Caritas	127
Fr Przemysław Kwiatkowski – “In the heart of the Church, I will be love”. The Domestic Church and Evangelization in the Magisterium of Benedict XVI	141
Fr Józef Młyński – Social work - institutional activities procedures	159
Fr Andrzej Jacek Najda – Crying as a form of emotional expression in the Holy Scriptures	181
Elżbieta Osewska – Communication of faith in the family facing the challenges of the Internet	197
Beata Pawlik – The myth of consumerist society?	215
Agnieszka Regulska – Social work as the element of supporting the family touched with a chronic illness or disability	235
Agnieszka Rumianowska – Family conflicts in narratives of the young generation	247
Fr Adam Skreczko – Parish as a supporting environment in the process of educating	277

Fr Jarosław Sokołowski – The possession of knowledge required for a valid marriage contract by the engaged couple	291
Fr Józef Stala – Valuable Knowledge, Skills and Attitudes. Reflections on the development and goals of higher education	313
Agnieszka Studenna, Elżbieta Napora – Mother’s education style and psychosocial functioning of adolescents from different family structure	325
Yuliya Tarnavska – Siblings of children with Autism Spectrum Disorders from psychological and socio-cultural perspectives	345
Markus Tomberg – Family: a place where we learn freedom, a place where we learn the Church	367
Fr Dariusz Tułowiecki – Seniors activeness as a way of overcoming social exclusion according to regional press	379

II. REVIEWS AND REPORTS

Pastoral care of families. Academic reflection and pastoral activity, ed. R. Kamiński, G. Pyżlak, J. Goleń, Lublin 2013, 824 pp. – Fr Adam Skreczko	409
W. Przygoda, Apostolic dimension of the charitable volunteering in Poland, Publisher of the Scientific Society of the Catholic University of Lublin, Lublin 2012, 451 pp. – Fr Adam Skreczko	413
W. Okła, Therapeutic Counseling, Publisher of the Catholic University of Lublin, Lublin 2013, 214 pp. – Agnieszka Regulska	416
Wł. Majkowski, Polish family in the context of new conditions, Publishing House DEHON, Kraków 2010, 319 pp. – Urszula Bejma	419
J. Nawrocka, Social experience of old age – stereotypes, attitudes, choices, Publishing House Impuls, Kraków 2013, 136 pp. – Fr Józef Młyński	425
The issues of marriage on the family in the feminist-gender perspective, ed. K. Slany, Jagiellonian University Press, Kraków 2013, 253 pp. – Fr Józef Młyński	429
Report on Homiletic Symposium: „How to Proclaim Today? Proclaiming the Word of God in the Service of Christian Faith”. Faculty of Theology at University of Warmia and Mazury in Olsztyn, October 24-25, 2012 – Fr Wojciech Turowski	433
Abbreviations	437
Information for the Authors	439
List of reviewers 2013	441

I. ARTYKUŁY PODSTAWOWE

Studia nad Rodziną
UKSW
2013 R. XVII nr 2 (33)

ks. Przemysław ARTEMIUK – WT UKSW Warszawa

„LUDZIE BOGA”, CZYLI O SENSIE I NAGŁĄCEJ POTRZEBIE ŚWIADECTWA WIARY

Prezentowany artykuł podejmuje refleksję nad zagadnieniem świadectwa w perspektywie teologiczno-fundamentalnej. Autor publikacji najpierw przygląda się rzeczywistości świadectwa-męczeństwa we wczesnym chrześcijaństwie. Przywołuje tutaj kategorie zaproponowane przez filozofa Dariusza Karłowicza. Następnie ukazuje je jako znak Objawienia i argument przemawiający za wiarygodnością chrześcijaństwa we współczesnej refleksji teologicznej. Na koniec przedstawia miejsce i znaczenie świadectwa w myśli wybranych teologów, takich jak: H.U. von Balthasar, B. Forte i Ch. Schönborn.

Słowa kluczowe: wiara, chrześcijaństwo, świadectwo, męczeństwo.

Wprowadzenie

Benedykt XVI, ogłaszając 17 października 2011 roku Listem Apostolskim *Porta fidei* Rok Wiary, wyznał, że pragnie na nowo rozbudzić „w każdym wierzącym aspirację do wyznania wiary w jej pełni i z odnowionymi przekonaniami, z ufnością i nadzieją” (PF 9)¹. Skoro wiara w Jezusa Chrystusa, jak uczy papież, „jest drogą do osiągnięcia zbawienia w sposób ostateczny” (PF 3), to domaga się równocześnie dzielenia. Rośnie wtedy, gdy „przeżywana jest jako doświadczenie otrzymanej miłości i kiedy jest przekazywana jako doświadczenie łaski i radości. Sprawia ona, że życie wiernych wydaje owoc, ponieważ poszerza serca w nadziei i pozwala na dawanie twórczego świadectwa: otwiera w istocie serca i umysły tych, którzy słuchają, na zaproszenia Pana, aby przyłączyli się do Jego słowa, by stali się Jego uczniami” (PF 7). Dlatego wiara, jak zauważa w przywoływanym liście Benedykt XVI, „nastawiona na uchwycenie

¹ http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/motu/portafidei_lev_11102011.html (dostęp 5.05.2012).